

BIJDRAGE TOT DE KENNIS
DER
MOLLUSKEN-FAUNA
VAN DE SCHELPRITSEN VAN SURINAME

naar de door den Heer Voltz gemaakte verzameling bewerkt

DOOR

M. M. SCHEPMAN.

Terwijl de Fauna onzer Oost-Indische bezittingen, wat de zee-Mollusken betreft, vrij volledig bekend mag heeten, en vele der daar levende soorten, tot in de kleinste verzamelingen voorkomen, zijn die der West-Indische Kolonien nog veel minder verspreid. Toen ik werd uitgenoodigd, om een partij schelpen uit de schelprijsen van Suriname te bewerken, was het dan ook niet zonder aarzeling, dat ik die taak aanvaardde. Het hoofddoel waarvoor deze opdracht geschiedde, is echter door mij bereikt, daar het mij bijna zonder uitzondering gelukte, te constateren, dat alle vormen uit de schelprijsen afkomstig en door den Heer Voltz verzameld, nog in West-Indië leven, en dus tot zeer recente vormen behooren.

Behalve in mijn privaatverzameling, kon ik bij een herhaald bezoek aan de collectie van het Kon. Zool. Genootschap „Natura Artis Magistra”, voorwerpen vergelijken, terwijl ik ook eenige exemplaren uit het Zoölogisch Mu-

seum te Berlijn ter vergelijking ontving, en eindelijk, zoo-
wel schelpen als „levend” of waarschijnlijk meest dood op
het strand verzameld, uit de collectie Voltz, als eenige
door den Heer Ten Kate aan 's Rijks Museum van Nat.
Historie te Leiden gezondene voorwerpen, gevonden aan
het zeestrand van Nickerie, door den eenigzins verkalkten
toestand, in volkomen overeenstemming met de fossielen
waren.

Leverde dus het aantoonen der identiteit van de levende
en fossiele vormen, betrekkelijk weinig bezwaar op, and-
ers was het met de determinatie der species. Verscheidene
der soorten door Lamarck uit West-Indië genoemd, met
slechts een paar regels aangeduid, zonder aanhaling van
figuren en door latere schrijvers niet of met twijfel her-
kend, zijn bijna niet terug te vinden; in de Monographien
van Kiener, Reeve, Sowerby en anderen, ontbreken hunne
namen dikwijls geheel, over 't algemeen schijnen vele soor-
ten, zelfs in de grootste verzamelingen te ontbreken en
daardoor minder bewerkt te zijn. Een begin is gemaakt
door Dr. Mörch, maar door zijn dood, is dit werk niet
meer dan een begin geworden. Eenige voorwerpen in de
geraadpleegde verzamelingen, waren dan ook ongedetermi-
neerd en konden dus slechts tot bewijs der identiteit die-
nen. Intusschen heb ik geen moeite gespaard, om tot een
juiste bepaling der soorten te geraken, en schoon hier en
daar nog eenigen twijfel bij mij overbleef, geloof ik het
meerendeel met genoegzame zekerheid te hebben gedeter-
mineerd. Slechts zeer korten tijd vóór het drukken dezer
verhandeling, kon ik een arbeid van Dall, die ook de Mol-
lusken van West-Indië opnoemt raadplegen.

In de eerste plaats volgt hier de systematische lijst der
in de collectie Voltz voorhanden soorten, met opgaaf der
localiteiten, waar zij verzameld zijn, aan het einde daar-

van, geef ik die opmerkingen, welke mij geschikt ter publicatie voorkwamen, zij het ook slechts, in sommige gevallen, om de moeielijkheid eener juiste determinatie aan te toonen.

De meeste citaten van afbeeldingen, beschrijvingen en kritische opmerkingen kon ik vergelijken; van de synonymie heb ik slechts opgenoemd, wat mij noodig voorkwam, zonder te streven naar volledigheid, die mij hier minder gewenscht toescheen.

SYSTEMATISCHE LIJST.

Klasse Gastropoda.

I. PECTINIBRANCHIA.

Fam. Muricidae.

Genus *Purpura*, Brug.

1. *Purpura Floridana*, Conrad, Journ. Acad. nat. science, Philadelphia VII. Pl. 20, fig. 21.

Reeve, Conch. Ic. *Purpura*, Pl. IX, fig. 44.

Philippi, Abbild. u. Beschr. II, pag. 188, Taf. I fig. 3 & 5.

Dunker, Jahrb. der deutschen Mal. Ges. 1875 p. 242.

Vindplaatsen: Anna Catharina aan het Kanaal van Mattapica, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen aan de Saramakka, Coronie.

var. nodifera.

Vindplaats Jodenkerkhof bij Paramaribo.

2. *Purpura coronata*, Lamarck, Hist. nat. an. sans. vert. ed. Desh. Tome X, pag. 72.

Kiener, Spec. des Coq. p. 70, pl. 18 fig. 53, 53a.

Reeve, Conch. Ic. *Purpura* Pl. VI fig. 25

Vindplaatsen: Jodenkerkhof bij Paramaribo, aan de Marowijne, Post Groningen, Coronie.

Fam. Pyrulidae.

Genus Pyrula, Lamk.

3. *Pyrula (Cassidulus) melongena*, Lin. Syst. nat. Ed. 12, pag. 1220.

Kiener, Spec. des Coq. pag. 13, Pl. 1, Pl. 2 fig. 3.
Reeve, Conch. Ic. Pyrula, Sp. 18.

Vindplaats: Nickerie.

4. *Pyrula (Pugilina) morio*, Lin. Syst. nat. Ed. 12, pag. 1221.

Kiener, Spec. des Coq. Genre Fusus, pag. 56, Pl. 22 fig. 2, Pl. 23 fig. 2.

Reeve, Pyrula, Sp. 3.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Coronie.

Fam. Buccinidae.

Genus Nassa, Lamk.

5. *Nassa Antillarum*, d'Orbigny, Moll. de Cuba, II p. 141, Pl. 23 fig. 1—3.

Philippi, Zeitschr. f. Mal. 1848 p. 139.

„ Abb. u. Beschr. III p. 42, Bucc. pl. 1, fig. 2.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Post Groningen, Coronie.

Fam. Marginellidae.

Genus Marginella, Lamk.

6. *Marginella prunum*, Gmel. Syst. nat. pag. 3446.

Reeve, Conch. Ic. Marg. sp. 45.

= *Marg. coerulescens* Lam^k. An. s. vert. Ed. Desh.
T. X, pag. 437.

Kiener, Spec. des Coq. p. 13, Pl. 1 fig. 4.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-
ramaribo, Post Groningen, Nickerie, Coronie.

Fam. Cassididae.

Genus Dolium Lamarck.

7. *Dolium Antillarum*, Mörch, Malak. Blätter XXIV p. 41.

= *Dolium galea* Auct: pars.

Vindplaats: Post Groningen.

Genus Ranella Lam^k.

8. *Ranella crassa*, Dillwijn, Cat. Tome II p. 692.

Rve. Conch. Ic. *Ranella* sp. 18.

= *Ranella granulata* Lam^k. An. s. vert. ed. Desh.
IX p. 547.

Kiener, Spec. des Coq. pag. 18 Pl. 12 fig. 1.

var. *uno tuberculata*, Lam^k.

„ *bituberculata*, mihi.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-
ramaribo, aan de Marowijne.

Fam. Naticidae.

Genus Natica Adanson.

9. *Natica pennata*, Schröter, Reg. 1788 p. 72.

Chemn. Conch. Cab. V pag. 275 fig. 1921.

Mörch. Mal. Blätter XXIV pag. 64.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-
ramaribo, Post Groningen, Nickerie, Coronie.

10. *Natica maroccana*, Chemn. Conch. Cab. V pag. 270, fig. 1905—6.

= *N. limacina* Jouss. Rev. Zool. 1874, pag. 14
Pl. 2 fig. 7—8.

Mörch, Mal. Blätter XXIV pag. 64.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

Fam. Litorinidae.

Genus Litorina Fer.

11. *Litorina columellaris*, d'Orbigny, Moll. Cuba. I. pag. 213
Pl. 15 fig. 18—20.

Philippi, Abb. II pag. 226, Lit. Taf. V, fig. 19, 21.

Mörch, Mal. Blätter XXIII pag. 135.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Post Groningen.

Fam. Melanidae.

Genus Doryssa Adams.

12. *Doryssa devians*, Brot. var. β . Mart. Chemn. Syst. Conch. Cab. 2e Ed. Mon. Melanidae, pag. 352, Taf. 35, fig. 10, 10^{a-c}.

Vindplaats: aan de Marowijne.

II. PULMONATA.

a. STYLOMMATOPHORA.

Fam. Helicea.

Genus Bulimus Bruguière.

13. *Bulimus distortus*, Chemn. var. Chemn. Conch. Cab. X p. 146 Taf. 149 fig. 1395—96.

Pfeiffer, Mon. Hel. II pag. 88.

Martens, Moll. Venezuela pag. 175.

Vindplaats: aan de Marowijne.

b. BASOMMATOPHORA.

Fam. Auriculacea.

Genus Melampus Montfort.

14. *Melampus coffea*, Lin. Syst. nat. pag. 1187.

Pfeiffer, Mon. Auric. pag. 28.

= Aur. ovula, d'Orb. Moll. Cuba pag. 187 tab.

13 fig. 4—7.

= Aur. coniformis, Auct. plur.

Vindplaats: Anna Catharina, Post Groningen.

Genus Auricula Lamarck.

15. *Auricula pellucens*, Menke, Synopsis Moll. Ed. II pag. 131.

Pfeiffer, Mon. Auric. pag. 137.

Vindplaats: Nickerie.

Klasse Lamellibranchiata.

Fam. Pholadidae.

Genus Pholas, Linn.

16. *Pholas costata*, Lin. Syst. nat. pag. 1111.

Lam^k. An. s. vert. Ed. Desh. Tome VI, pag. 45.

Chenu, Manuel de Conch. II fig. 1, 2, 3.

Gould, Report invert. Massachusetts pag. 37 fig. 363.

Dunker Jahrb. Mal. Ges. 1875, pag. 247.

Vindplaats: Anna Catharina.

17. *Pholas campechiensis*, Gmel. Syst. nat.

= Ph. candeana, d'Orbigny Moll. Cuba II, pag.

215, Pl. 25, fig. 18, 19.

Vindplaats: Anna Catharina.

Fam. Solenidae.

Genus Tagelus, Gray.

18. *Tagelus caribaeus Lamarck*. An. s. vert. Ed. Desh. Tome VI p. 58.

Lister, Hist. Conch. tab. 421, fig. 265.

Vindplaats: Anna Catharina.

Fam. Mactridae.

Genus Mactra, Linn.

19. *Mactra Portoricensis Shuttleworth*, Journ. Conch. V p. 174.

Weinkauff in Mart. Chemn. Conch. Cab. Ed. II.

Mactra pag. 30. Taf. 10, fig. 3, 4.

Vindplaatsen: Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen, Coronie, Nickerie.

20. *Mactra (Spisula) tellinoides, Reeve*, Conch. Ic. taf. 15, fig. 73.

Weinkauff in Mart. Chemn. Conch. Cab. Ed. II

Mactra pag. 87, Taf. 30 fig. 2.

Vindplaats: Anna Catharina.

Fam. Tellinidae.

Genus Tellina, Linn.

21. *Tellina constricta Bruguière* Mem. Soc. d'Hist. nat. pag. 126.

= *Psammobia cayennensis Lamk.* An. s. vert. Ed.

Desh. VI, pag. 177.

Sowerby, Thes. Conch. Mon. Tellina pag. 312 Pl. 62, fig. 190.

Phil., Abb. I p. 73, Taf. 1, fig. 5.

Dunker, Jahrb. d. Mal. Gesellsch. 1875, pag. 248.

Vindplaatsen: Post Groningen, Coronie.

22. *Tellina punicea*, *Born.* Mus. pag. 33 tab. 2 fig. 2.
 Lam^k. An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 196.
 Sow. Thes. Conch. Mon. *Tellina*, pag. 239 Pl. 60
 fig. 154.
 Dunker, Jahrb. Mal. Gesellsch. 1875 pag. 248.
 Vindplaats: Anna Catharina.

Genus Donax, *Linn.*

23. *Donax striatus*; *Linn.* Syst. nat. pag. 1127.
 Römer, in Mart. Chemn. Conch. Cab. Ed. II.
 Donax pag. 24. Pl. 5 fig. 8—10.
 Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-
 ramaribo, Post Groningen, Nickerie.
24. *Donax denticulatus*, *Linn.* Syst. nat. pag. 1127.
 Lam^k. An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 246.
 Reeve, Conch. Ic. *Donax*, Pl. VII, fig. 48.
 Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-
 ramaribo, Post Groningen, Nickerie.

Genus Iphigenia, *Schumacher.*

25. *Iphigenia Brasiliensis*, *Lamarck*, An. s. vert. Ed. Desh.
 VI, pag. 255 (Capsa).
 Blainville, Malacologie Taf. 71 fig. 10.
 Römer, Malak. Blätter XVI pag. 151.
 Vindplaats: Jodenkerkhof bij Paramaribo.

Fam. Veneridae.

Genus Venus *Linn.*

26. *Venus Portesiana*, *d'Orbigny*, Voy. Am. mer. pag. 556
 tab. 85, fig. 1, 2.
 Römer, Mal. Blätter XIV, pag. 54.
 Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Pa-

ramaribo, Post Groningen, Coronie, Nickerie, diverse voorwerpen zonder opgaaf van localiteit.

27. *Venus cardioides*; Lamarck, An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 345.

Chenu, Ill. conch. Tab. 8, fig. 3.

Römer, Mal. Blätter XIV, pag. 94.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen, Coronie, Nickerie, aan de Marowijne?

Genus Cryptogramma, Mörch.

28. *Cryptogramma flexuosa* Linn. Syst. nat. pag. 1131.

Lamarck, An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 326 (Cytherea).

= *Venus macrodon*, Sowerby Thes. Conch. pag. 717, pl. 156 fig. 88—90.

= *Venus punctifera*, Sowerby Thes. Conch. pag. 717, pl. 156 fig. 87.

Römer, Mal. Blätter XVI, pag. 21.

Vindplaats: Jodenkerkhof bij Paramaribo.

Genus Cytherea, Lamarck.

29. *Cytheria (Tivela) mactroides*, Born, Mus. p. 65.

Knorr, Verl. V, Pl. 15 fig. 2 VI, Pl. 10 fig. 5.

= *C. corbicula* Sow. Thes. conch. pag. 614, Pl. 128 fig. 37—39.

Römer, Mon. Venus. I, pag. 12, Taf. 4 fig. 2.

Vindplaatsen: Post Groningen, Nickerie.

Fam. Cyrenidae.

Genus Cyrena Lamarck.

- ? 30. *Cyrena ordinaria* Prime, Mon. Corb. p. 19 fig. 20.

Clessin, in Mart. Chemn. Conch. Cab. Ed. II,
Cycladea, pag. 117, Taf. 18 fig. 8.

Vindplaats: aan de Marowijne.

31. *Cyrena* sp.

Vindplaats: Post Groningen.

Fam. Cardiadae.

Genus Cardium, Linn.

32. *Cardium muricatum, Linn.* Syst. nat. pag. 1123.

Lam^k, An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 398.

Reeve, Conch. Ic. Cardium, Sp. 33.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

Fam. Arcidae.

Genus Arca, Linn.

33. *Arca Americana* Gray in Wood, Ind. test. pl. 2 fig. 1.

= *A. Indica* (Gmel) Lam^k. An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 473.

= *A. pexata* (Say) d'Orb. Moll. Cuba pag. 320.

Reeve Conch. Ic. Arca, Sp. 21?

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen, Coronie, Nickerie.

34. *Arca Brasiliana, Lamarck*, An. s. vert. Ed. Desh. VI, p. 473.

Phil. Abb. I, pag. 44, Arca, Taf. 1 fig. 3.

Reeve, Conch. Ic. Arca Sp. 50.

Vindplaatsen: Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

35. *Arca Chemnitzii, Philippi*, Zeitschr. f. Malak. 1851 pag. 51.

= *Arca rhombea* var., Chemn. Conch. Cab. VII p. 212 fig. 553^b.

Dunker, Jahrb. Mal. Ges. 1875, p. 253.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen, Nickerie.

36. *Arca Martinii*, Recluz, Journ. Conch. 1852, pag. 409 Pl. XII fig. 3—5.

Dunker, Nov. Conch. pag. 133, tab. 45 fig. 1—4.

„ Jahrb. Mal. Ges. 1875, pag. 253.

= *Arca bisulcata*? Lam. An. s. vert. Ed. Desh. VI, pag. 475.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen, Nickerie.

Fam. Pectenidae.

Genus Pecten, O. F. Müller.

37. *Pecten Sowerbyi* Reeve aff. Rve. Conch. Ic. Pecten sp. 4.
= *Pecten aspersus* Sow (non Lam.) Thes. Conch. fig. 198, 199.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

Fam. Ostreidae.

Genus Ostrea, Linn.

38. *Ostrea parasitica* Gmel.

Reeve, Conch. Ic. Ostrea sp. 4.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

Genus Anomia, Linn.

39. *Anomia Humphreysiana* Reeve, Conch. Ic.

Vindplaatsen: Anna Catharina, Jodenkerkhof bij Paramaribo, Post Groningen.

40. Een niet te determineeren kalkbuis, waarschijnlijk van een *Teredo*.

Vindplaats: Anna Catharina.

AANTEEKENINGEN.

1. *Purpura Floridana*, *Conr.* De voorwerpen komen goed, sommige volkomen overeen, met exemplaren uit het Museum van Berlijn; ten volle geldt wat Philippi en Dunker, l. c. van de veranderlijkheid zeggen, zoowel wat de talrijke ex. der schelprieten, als levend verzamelde van Nickerie betreft. Dunker schrijft: „Auch diese Art ist sehr wandelbar” enz. Slechts één exemplaar van Paramaribo, is tot de varieteit *nodifera* te rekenen; bij de ex. van Anna Catharina en Post Groningen, zijn echter vele voorwerpen, met kleinere knobbels op de windingen bezet en kunnen zoodoende als overgangen worden beschouwd. De meeste exemplaren zijn met donkere lijnen, op een lichter grond geteekend, enkele, ook van de levende zijn éénkleurig, geelachtig.

5. *Nassa Antillarum*, *d'Orb.* Door d'Orbigny en door Philippi wordt een *Nassa* onder den naam *Antillarum* als nieuw beschreven. De afbeeldingen en beschrijvingen van beiden, komen met de exemplaren van Suriname overeen, ik heb d'Orbigny als de prioriteit hebbende, als auteur genoemd. Mogelijk is het een vergissing bij Philippi, die overigens d'Orbigny's, *Mollusques de Cuba*, dikwijls citeert en dus gekend heeft. De exemplaren verschillen onderling eenigzins door meer of mindere slankheid en in de duidelijkheid der knobbeltjes op de columella.

7. *Dolium Antillarum*, Mörch. Deze West-Indische vorm, is door Mörch van *D. galea* uit de Middellandsche Zee, waarmede zij vroeger vereenigd werd, afgescheiden; de diagnose van Mörch, l. c. is op de Surinaamsche exemplaren geheel van toepassing, en voldoende ter onderscheiding van *D. galea*; een later onderzoek van vele en levende ex. is noodig, om te beoordeelen of de verschillen steeds doorgaan, en of er reden is om twee soorten aan te nemen of dat *D. Antillarum*, tot den rang van varieteit moet afdalen.

8. *Ranella crassa*, Dillwijn. De exemplaren varieeren in grootte en sculptuur, sommige zijn zonder tuberkels tusschen de varices, terwijl andere tot de var. b „dorso ventroque uno-tuberculatis” van Lamarck behooren, en eindelijk eenige ex. o. a. één van Anna Catharina en eenige van Paramaribo, twee knobbels tusschen de varices hebben en dus eene var. *bituberculata mihi*, vormen. Er bestaan echter ook tusschenvormen, waar aan de eene zijde één, aan de andere zijde twee knobbels staan, even als er een exemplaar is met één knobbel op de buikzijde terwijl de rugzijde slechts gegranuleerd is.

9. *Natica pennata* Chemn. Tot deze soort geloof ik diverse ex. van Suriname te moeten brengen, hoewel de beschrijving en afbeelding van Chemnitz, niet zóó duidelijk is, dat alle twijfel bij mij is weggenomen. De vergelijking door Chemnitz met de bekende *N. canrena*, Lin. en het door hem opgenoemde verschil: „Doch wird sie nicht von vier, sondern nur von drei Binden umwunden,” versterken mij in mijn meening. Behalve het verschil in tekening, is de vorm van den navel en den daarin loopenden rib, verschillend van *Canrena*.

10. *Natica maroccana*, Chemn. De West-Indische vorm, wordt door Mörch als *limacina* Jousseau vermeld; Jous-

seaume zelf, geeft zijn soort slechts als vermoedelijk van de Antillen op; enkele exemplaren van Suriname, komen voldoende met de beschrijving van *limacina* overeen, maar andere zijn gevlekt, en passen niet; daarom heb ik allen begrepen onder den naam *maroccana* Chemn, die zoowel gevlekte als ongevlekte vormen bevat.

12—15. *Doryssa devians*, *Brot en Pulmonata*. Het geringe aantal der land en zoetwater weekdieren, *Doryssa* in slechts 1 ex., *Bulimus* in 2, doet denken, dat deze exemplaren op dezelfde wijze, onder de zeemollusken gekomen zijn, als waarop men aan de tegenwoordige stranden, zulke voorwerpen vindt, nl. doordien lichte soorten met den wind aan het strand worden gebracht, of eerst in de rivieren geraken en daarna met zoetwaterslakken, aan de uitmondingen der rivieren, in zee komen; de opgenoemde *Basomatophoren*, leveren minder bezwaar op, daar deze meereendeels aan of in *brakwater* leven. Onder eenige schelpen, van het zeestrand van Nickerie, door den Heer Ten Kate verzameld, vind ik dan ook de soorten N° 14 en 15 terug.

13. *Bulimus distortus*, *Chemn. var.* Deze vorm behoort tot de varieteit waarvan Prof. von Martens l. c. zegt: „Diese Varietät kommt dem eigentlichen glaber Gmel, Rve. 357, voor den West-Indischen Inseln nahe, ist aber nicht so dickschalig, die Mündung ist entschiedener nach unten zugespitzt.

16. *Pholas costata*, *Lin.* Het grootste exemplaar is 8 centimeters lang, even als de „kleine dickschalige Varietät“, welke Dunker, l. c. vermeldt.

19. *Maetra Portoricensis*, *Shuttl.* De exemplaren van Suriname verschillen in het meer of minder duidelijk snavelvormige van de achterzijde; vele exemplaren zijn te hoog, in verhouding tot de breedte, en voldoen daarom

niet geheel aan de afbeelding van Weinkauff l. c.; dit verschijnsel doet zich ook voor bij de *Mactra*-soorten onzer stranden, als men daarvan een voldoende aantal exemplaren vergelijkt; andere exemplaren zijn meer typisch; tusschen beide vormen komen te veel overgangen voor, om bepaalde variëteiten aantenemen.

20. *Mactra (Spisula) tellinoides*, Rve. Daar de vindplaats van *M. tellinoides* niet bekend is, maakt dit de determinatie, zonder authentieke exemplaren ter vergelijking, eenigzins onzeker; de afbeelding en beschrijving bij Weinkauff l. c. komen echter zóó goed overeen met de exemplaren van Suriname, dat ik geloof deze soort daarin te mogen herkennen ¹⁾.

23. *Donax striatus*, Lin. De vorm van eenige exemplaren herinnert aan *D. sulcatus* Phil, = Lamarcki Desh. (Römer l. c. p. 63, Pl. 11 fig. 5—9), maar de beschrijving van de slottanden en van de mantelbocht komt niet met die van *sulcatus*, waarvan de vindplaats onbekend is, overeen.

26. *Venus Portesiana*, d'Orb. De exemplaren verschillen in het aantal en bijgevolg in de dichtheid der concentrische lamellen, die zich somtijds, vooral naar den rand dicht opeendringen of over de geheele schelp tamelijk ver en gelijkmatig verdeeld zijn; op het spitsgedeelte zijn zij bij de meesten meer verwijderd, met allerlei overgangen; ook heeft het omgekeerde plaats, dat de lamellen nabij de umbones het dichtst geplaatst zijn. Door deze verschillen schijnen de jongere en de volwassen exemplaren tot twee soorten te behooren, te meer daar het meer verlengd

1) Volgens Dall: List of Marine Mollusca from American localities between Cape Hatteras and Cape Roque, is *Mactra tellinoides*, van Florida bekend; als auteur wordt Conrad genoemd.

zijn van den omtrek eerst bij oudere exemplaren eptreedt, ofschoon ook hierop uitzonderingen bestaan.

29. *Cytherea mactroides*, *Born.* Komt zeer nabij *C. radiata* Sow, en zonder kennis van de localiteit zouden de ex. van Suriname eer tot deze soort van de Westkust van Amerika gebracht worden. Zij komen beter overeen met de afbeeldingen door Römer, l. c. van *radiata* gegeven, dan met die van *C. mactroides*, en ik zou in twijfel gebleven zijn, als ik niet de bij *C. mactroides* geciteerde figuren had kunnen raadplegen, vooral Knorr V pl. 15 fig. 2, die met één der exemplaren in omtrek volkomen overeenstemt. Römer zegt van *mactroides*: „Wenn auch diese Species nicht den ungeheuren Formen- und Farbenreichthum darbietet wie die folgende (*radiata*), so wird doch eine wohl unterscheidende Diagnose dadurch erschwert, dass sie sich in manchen Varietäten der folgenden bis zum Verwechseln nähert”. Ook Listers *Pectunculus triquetrus ex flavo radiatus*, op Tab. 251 fig. S5, past vrij goed, daar de uitbreiding aan de voorzijde, die Römer's figuur ten opzichte van de Voltzsche ex. minder karakteristiek maakt, ontbreekt.

30. *Cyrena ordinaria* *Prime.* Er schijnt, volgens de etikette bij het eenige voorwerp (2 bij elkaar passende schalen) twijfel te bestaan, of deze soort wel tot de fossielen gerekend moet worden. Voor deze en voor N° 31, geldt overigens mijn opmerking bij N° 12—15, wat het voorkomen onder zeeschelpen betreft.

33. *Arca Americana* *Gray.* De exemplaren zijn meest sterk afgesleten, zoodat de hoeken ontbreken, hetgeen een geheel anderen vorm geeft, de gave voorwerpen stemmen overeen met een exemplaar van het Museum te Berlijn.

35. *Arca Chemnitzii*, *Phil.* Het is waarschijnlijk deze vorm die Dunker l. c. als *A. rhombea* vermeldt. *A. rhom-*

bea heeft sedert Born als een Oost-Indische soort gegolden, wat Dunker voor een vergissing houdt; de West-Indische Chemnitzii heeft nog meer den [vorm eener schuine ruit, de tusschenruimten der ribben, bij de voorwerpen van Suriname, hebben concentrische strepen. Alle exemplaren zijn veel kleiner dan *A. rhombea* van de Molukken.

37. *Pecten Sowerbyi*, *Rve.* Met geen andere soort kan ik de Surinaamsche voorwerpen identificeeren; toch komt het mij gewaagd voor, een West-Indische soort, zonder vergelijking met authentieke exemplaren, met een soort uit Peru te vereenigen. *Pecten aspersus*, Sow. en *Tumbezensis* d'Orb. worden voor synoniem gehouden. De laatste naam zou de prioriteit hebben, als de onder die drie namen beschreven voorwerpen werkelijk identiek zijn en van Peru afstammen. De naam *aspersus* Sow. moet vervallen, daar Lamarck reeds onder dien naam een geheel verschillende soort beschreven had. Onder de West-Indische soorten, wier beschrijving ik, na kennismaking met Dall's „List” heb kunnen vergelijken, komt het meest overeen: *P. Schrammi*, Fischer, (*Journ. Conch.* 1860, pag. 330, pl. 12, fig. 3.) maar er zijn slechts 14 goed ontwikkelde ribben, *P. Schrammi* heeft er 19 à 20, de ribben zijn eer hoekig dan rond, zij zijn niet „longitudinalement cannelées” te noemen. Daarentegen stemt de vorm, de kleur der binnenzijde en het voorhanden zijn der „sillons concentriques très fins, à peine relevés et imbriqués”, van *P. Schrammi*, overeen met de ex. van Suriname.

38. *Ostrea parasitica*, *Gmel.* De voorwerpen die ik tot deze soort gerekend heb, zijn onderling zeer verschillend, van tamelijk breed ovaal, tot zeer langwerpig, vrij regelmatig of zeer onregelmatig, met gave randen of ook met stompe punten; toch toonen zij onderling genoeg overeenkomst, om ze tot één soort vereenigd te houden; de gren-

zen der soorten bij dit Genus en bij het volgende, *Anomia*, zijn echter zóó onzeker en dikwijls willekeurig, dat bijna geen strenge toepassing, der gewone regelen ter onderscheiding, mogelijk is.

39. *Anomia Humphreysiana*, *Ree*. De exemplaren stemmen volmaakt overeen met die, welke onder dien naam in de collectie van het Genootschap: *Natura Artis Magistra* liggen, en het beste met de afbeelding en beschrijving van *Reeve*, die echter slechts naar één exemplaar zonder localiteitsopgaaf is opgesteld; zooals altijd bij soorten, die zijn vastgegroeid, zijn de exemplaren onderling sterk afwijkend in vorm.